

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümlerinde Ekonomi Okuryazarlığına İlişkin Göstergeler*

Economic Literacy Indicators at the Department of Computer Education & Instructional Technologies

Sevgi GEREK** ve A.Aşkın KURT***

**Anadolu Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü

***Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, BÖTE Bölümü

Özet

21. yüzyılda teknoloji ve iletişimdeki gelişme ve ilerlemeler bireylerden beklentilerin hızla artmasına yol açmıştır. Ortaya çıkan bu beklenti alanlarından birisi de okuryazarlıktır. Bilgi çağının bir gereksinimi ve doğurgusu olarak ortaya çıkan okuryazarlık alanlarının en önemlilerinden birisinin de ekonomi okuryazarlığı olduğu söylenebilir. Ekonomi okuryazarlığı, ekonomik problemlerin yorumlanması ve çözüme kavuşturulmasında farklı seçenekleri gözden geçirme, maliyet ve karları tanımlama, ekonomik koşullardaki ve kamusal politikadaki değişimlerin sonuçlarını inceleme, ekonomik verileri toplama ve organize etme, kar ve maliyetleri tartma yeteneği olarak tanımlanabilir. Yaşamı her dönemde etkileyen araçlardan birisi olan ekonomi bilgisi yeterliliğinin bir göstergesi olan ekonomi okuryazarlığı, yükseköğretim programlarının çoğunda ihmal edilmiş bir alandır. Bu çalışmada Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi programlarında yer alan dersler çerçevesinde ekonomi okuryazarlığı göstergeleri incelenmiş, bu göstergelerin varlığı ya da yokluğunun nedenleri ve sonuçları açıklanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ekonomi Okuryazarlığı, BÖTE Öğretim Programları, Ekonomi Okuryazarlığı Göstergeleri

Abstract

Developments in technology and communication in the 21st century have led to increased expectations from individuals. One of these expectation areas is literacy. As a requirement of the information age, it can be said that the economic literacy is one of the most important areas of literacy. Economic literacy can be defined in terms of ability to revise the alternatives for interpreting economic problems and finding solutions to these problems, to define the cost and profits, to investigate the effects of changes in economic conditions and in public policies, to gather and organize economy-related data and to balance the profits and costs. One of the tools that affect the life can be said economic literacy but it is a neglected area in most

* Bu çalışmanın ilk taslağı 3. Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Konferansında sözlü bildiri olarak sunulmuş ve bildiri kitabında basılmıştır.

*** Yazışma Adresi: Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, 26470 Eskişehir e-mail: aakurt@anadolu.edu.tr

higher education programs. In this study, Computer Education and Instructional Technology program courses were examined within the framework of economic literacy indicators.

Keywords: Economic Literacy, CEIT Curriculums, Economic Literacy Indicators

I. GİRİŞ

21. yüzyılda teknoloji ve iletişimdeki gelişme ve ilerlemeler bireylerden beklentilerin hızla artmasına yol açmıştır. Ortaya çıkan bu beklenti alanlarından birisi de okuryazarlıktır. Okuryazarlık farklı alanlardaki görsel ve yazılı materyalleri kullanarak tanımlama, anlama, yorumlama, yaratma, iletişim ve hesaplama becerisidir. Bir başka deyişle kişinin toplum içinde hedeflerine ulaşması, bilgisini ve potansiyelini geliştirebilmesi için basılı materyalleri kullanma ve anlama becerisidir. “Okuryazarlık, yaşam boyu süren, dinamik, okumanın yanı sıra kazanılan ve beceriyi yaşama etkin olarak geçirmeyi de içeren bir kavramdır” (Yılmaz, 1989). Kısaca okuryazarlık yaşam boyu öğrenme sürecinin hem girdisi hem ürünüdür (Gürdal, 2000). Geçmişte basit okuma, yazma ve hesaplama becerilerine sahip bireyler iyi eğitim görmüş olarak algılanırken son yıllarda yaşanan hızlı gelişim ve değişimin ortaya çıkardığı koşullar sözü edilen temel becerilerin üstüne farklı becerilerin eklenmesini zorunlu kılmaktadır. Toplumlar değiştikçe hayatın karmaşası ile baş etme becerileri de değiştiğinden, bireylerden geliştirilmesi istenen beceri alanlarından birisi de okuryazarlıktır. Günümüzde okuryazarlık neredeyse sloganvari bir biçimde değişik konularla bir araya gelmiş (Odabaşı, 2000) ve alanyazında bilgi okuryazarlığı, bilgisayar okuryazarlığı, çevre okuryazarlığı, kültür okuryazarlığı, teknoloji okuryazarlığı gibi 34 farklı okuryazarlık alanı tanımlanmıştır (Snaveley ve Cooper, 1997). Alanyazında tanımlanan ve bilgi çağının bir gereksinimi ve doğurgusu olarak ortaya çıkan okuryazarlık alanlarının en önemlilerinden birisinin de ekonomi okuryazarlığı olduğu söylenebilir.

I.I. Ekonomi okuryazarlığı

“Ekonomi, sınırlı kaynaklarla sınırsız gereksinmelerini karşılama sorunu ile karşı karşıya olan bir kişinin ya da toplumun tatmin düzeyinin en yükseğe erişmesinin yollarını arayan bilim dalıdır” (Dinler, 2006). Bireylerin yaşamlarını sağlıklı üretken ve verimli bir şekilde yürütebilmesi için gerekli yaşam becerilerinden birisi olan ekonomi yeterliliğinin bir alanı olarak kabul edilebilecek olan ekonomi okuryazarlığının en genel tanımı ekonomik gelişmeleri ve bu gelişmelerin etkilerini yorumlayabilme becerisi olarak verilebilir (Gerek ve Kurt, 2008). Bir başka deyişle ekonomi okuryazarlığı ekonomik problemlerin yorumlanması ve çözüme kavuşturulmasında farklı seçenekleri gözden geçirme, maliyet ve karları tanımlama, ekonomik koşullardaki ve kamusal politikadaki değişimlerin sonuçlarını inceleme, ekonomik verileri toplama ve organize etme, kar ve maliyetleri tartma yeteneğidir (NCREL, 2003). Ekonomi okuryazarlığı; çevremizdeki dünyayı anlamamızı kolaylaştırdığı, insanları daha rasyonel ve katılımcı olmaya yönelttiği ve ekonomi politikalarının sınırlarını ve potansiyelini

anlamamızı sağladığı için hayati bir öneme sahiptir. Günümüz dünyası U.S. Department of Labor'un (1991) da belirttiği gibi gücünü teknolojiden alan, sürücüsünün bilgi, yakıtının enformasyon olduğu yeni bir ekonomik dünyadır (NCREL, 2003). Bu bağlamda bireylere ekonomi okuryazarlığı becerilerinin kazandırılması ya da var olan ekonomi okuryazarlığı becerilerinin artırılmasının bir gereklilik olduğu söylenebilir. Ekonomi okuryazarı birey (NCREL, 2006):

- üretici, tüketici ve yatırımcı olarak kar ve maliyet ile kaynakların sınırlığını değerlendirerek daha bilinçli seçimler yapabilir.
- her bir yöntemin kar ve zararını tartarak hizmetleri ve kazançları ayırarak değerlendirebilir.
- bireylerin davranışlarını etkileyen ekonomik güdülerini tanımlayabilir.
- rekabetin, ticari engellerin, kıtlık ve aşırılık ile üretici tüketici arasındaki etkileşimin fiyatlara nasıl yansıdığını anlayabilir.
- kamu ve özel ekonomi kurumlarının rollerini tanımlayabilir.
- gelirin temelleri ile dağılımının yanı sıra risk, yatırım, işsizlik, enflasyon, faiz oranlarını anlayabilir.
- alternatif kamu politikalarının fayda ve zararlarını değerlendirerek tanımlayabilir.
- girişimciliğin değerini ve ekonomideki küçük ve büyük ölçekli işletmelerin rollerini anlayabilir.

Bir kıtlık bilimi olarak tanımlanabilen ekonomi hem birey hem de toplum için yaşamsal bir öneme sahip olmasına rağmen günlük yaşamda bir bilim dalı olarak hakkında çok şey bilinmemektedir. Ekonomik olayların ve ekonomi biliminin ülkemizde ve dünya genelinde ulaştığı boyut ve karmaşıklık, ekonominin herkes tarafından anlaşılmasını güçleştirmektedir. Ancak bu insanların ekonomi bilimiyle hiç ilgilenmemesi anlamına gelmemelidir. Günümüz dünyasında herkesin tüketici, üretici, tasarruf sahibi, yatırımcı, çalışan ve işveren kimliklerini ya da bu kimliklerden birkaçını birlikte taşıyarak ekonomi içinde yer aldığı, bir şekilde ekonomide yaşanan gelişmelerden etkilendikleri dolayısıyla ekonomi öğrenmeye olan ilginin giderek arttığı söylenebilir. Bu nedenle işini kaybeden bir kişi işsizliğin nedenlerini, maddi olarak çocuğunun okul ihtiyaçlarını karşılamada zorlanan ebeveyn enflasyon nedenlerini, yüksek ev kirası ödemek durumunda kalan kiracı konut arzıyla talebi arasındaki ilişkiyi düşünmeye başlayarak (Özer, 2005) ekonominin ilgi alanlarına girdiğini söylemek olanaklıdır. Nitekim Türk halkının yaşanan gelişmelere bakışını ve ekonomik öngörülerini belirlemeyi amaçlayan yapılan son bir araştırmada katılımcılar Türkiye'nin en önemli sorunlarını ekonomik sorunlar/pahalılık ve işsizlik/istihdam olarak sıralamışlardır (SONAR, 2010).

Yaşanan ekonomik sorunlar ve kredi kartıyla harcama tutarında gözlenen artışın takipteki kredi miktarını da önemli ölçüde artırmış olması bireylerin ekonomi okuryazarlığı becerilerinin yüksek seviyede olmadığına göstergesi

olabilir. Nitekim bireysel krediler toplamında takibe düşen müşteri sayısının en fazla kredi kartlarında olduğu, Aralık 2008’de kredi kartı borcu nedeniyle takibe düşen kişi 1.564.000 iken bu rakamın Aralık 2009’da %45.6 artarak 2.277.000 kişiye çıktığı belirlenmiştir (Bankalar arası Kart Merkezi, 2009). Ülke nüfusunun yaklaşık üçte birinin kredi kartı kullandığı göz önüne alınırsa bu durum sadece Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümleri (BÖTE) öğrencilerini ve ailelerini ilgilendirmemekte tüm toplumun problemi olarak ele alınmaktadır. Bu bağlamda toplumun tüm bireylerinin kredi kartının bir nakit kullanım ve ödeme aracı olduğu, borcu borçla çevirme ve borcu öteleme aracı olmadığı bilincinde olabilmeleri için ekonomi okuryazarlığı becerilerine sahip olmaları gerekmektedir. Aynı zamanda son dönemlerde kredi kartı ile yaşanan sıkıntılar da ekonomi okuryazarlığının önemine dikkat çekmektedir (Gerek, 2007):

Günümüzde bireylerin sahip olması gereken önemli becerilerden biri olan ekonomi okuryazarlığı becerilerimiz eğer yüksek olsaydı kredi kartı kullanımı gibi konularda toplumumuzda sıkça yaşanan problemlerle hiç karşılaşmamış olur veya çok az karşılaşırız. Kişiler kredi kartı kullanımında rasyonel davranmadıkları, bunu bedava alışveriş aracı gibi gördükleri için gelirlerinden çok daha fazla tüketim alışkanlığı içine girmekte, geri öderken büyük sıkıntı içine düşmektedirler. Oysa gelirleri çerçevesinde bunları geri ödeme mecburiyetinde olduklarının bilincinde olsalar harcamalarını ona göre planlardı.

Bilgi ve iletişim teknolojileriyle bağlantılı olarak gerçekleştirilen yeni ürün ve hizmetlerin sayısı geçtiğimiz on yılda geometrik dizi şeklinde artmıştır. Buradan yola çıkarak bilgi ve iletişim teknolojilerinin ekonomik büyüme üzerinde etkisinin olduğunu ve bunu farklı kanallar aracılığıyla gösterdiğini söylemek olanaklıdır. Bunlardan ilki yeni ürün ve hizmetlerin (bilgisayar donanımı, cep telefonları, uydu yayınları vb.) üretilmesiyle toplam üretim artmakta bu nedenle bu sektörlerde büyük bir hızla iş olanakları yaratılmaktadır. İkincisi elektronik ticaret ve bilgisayar destekli robotlar gibi yeni yöntemlerle verimlilik artmaktadır. Üçüncüsü ise internet satışları, dijital reklam gibi yeni pazarlama ve yönetim teknikleri ile ekonomik etkinlikler artmaktadır (Odyakmaz, 2009). Yaşantılarının hemen hemen her anında bilgi ve iletişim teknolojileri ile iç içe olan ve olacak BÖTE öğrencilerinin bu süreçteki rolleri de oldukça önemlidir. BÖTE bölümü öğrencilerinin bu rollerinin farkında olabilmeleri için ekonomi becerilerinin artırılmasının dolayısıyla ekonomi okuryazarlığı becerileriyle donanık yetiştirilmelerinin gerekli olduğu söylenebilir.

I.2. Ekonomi okuryazarlığı ve BÖTE bölümleri

Özellikle teknoloji ve iletişimdeki ilerlemeler doğrultusunda bireylerin geçmişten farklı olarak daha çok ekonomik şapka giydiği günümüzde geleceğin ekonomistlerini de yetiştirecek öğretmenlerin ekonomi okuryazarlığı becerisiyle donanmış olarak yetiştirilmeleri önemlidir. Ancak yaşamı her dönemde etkileyen araçlardan birisi olan ekonomi bilgisi yeterliliğinin bir göstergesi olan ekonomi okuryazarlığı, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerinin öğretim programları dışında çoğu yükseköğretim programlarında ihmal edilmiş bir alandır.

Yükseköğretim Kurulu'nun (YÖK) eğitim fakültelerini yeniden yapılandırması çerçevesinde eğitim fakültelerinde kurulan ve 2006-2007 yılı verilerine göre sayıları 29 olan ve yeni açılan üniversitelerle birlikte sayıları gün geçtikçe artan BÖTE bölümlerin iki ana amacı bulunmaktadır. Bunlardan ilki, ilk ve orta öğretimde görev alacak olan, temel mesleki bilgi ve becerileri kazanmış bilgisayar öğretmenleri yetiştirmektir. İkincisi ise öğrenci kitlesinin eğitim düzeyine ve eğitim içeriğine uygun öğretim materyali ve eğitim yazılımı tasarlama, geliştirme, uygulama ve değerlendirme alanlarında donanımlı bilgisayar destekli öğretim uzmanları yetiştirmektir. Geleceğin teknoloji becerileriyle donanık bireylerini yetiştirecek BÖTE bölümü öğrencilerinin de sınırlı kaynaklarla sınırsız gereksinimleri karşılayarak (örn: bilgisayar ve öğrenci sayısı oranı) toplumun tatmin düzeyini en yükseğe eriştebilmek için ekonomi okuryazarlıklarının olmasının zorunlu olduğu söylenebilir.

BÖTE bölümlerinin 113'ü teori, 58'i uygulama olmak üzere 171 saat, 240 ECTS, 142 krediden oluşan öğretim programlarında, alan ve alan eğitimi dersleri ile öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin yanı sıra genel kültür dersleri yer almaktadır. Öğrencilerin entelektüel becerilerini artırmak ve farklı ilgi alanlarına hizmet edebilmek için açılan seçmeli dersler bu programların genel kültür dersleri içinde yer almaktadır. Bu bağlamda bu çalışmanın amacı ekonomi okuryazarlığına ilişkin göstergelerin BÖTE öğretim programlarında var olup olmadığının belirlenmesidir.

II. YÖNTEM

BÖTE programlarında ekonomi okuryazarlığına ilişkin göstergelerin var olup olmadığının belirlenmesinin amaçlandığı bu çalışmada nitel araştırmalarda veri toplama yöntemlerinden biri olan doküman analizinden yararlanılmıştır. Doküman analizi araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsamaktadır. Doküman analizi dokümanlara ulaşma, orijinalliğin kontrol edilmesi, dokümanların anlaşılması, verinin analiz edilmesi ve kullanılması olmak üzere beş aşamada gerçekleştirilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Bu bağlamda öncelikle BÖTE bölümü bulunan tüm üniversitelerin ilgili web sayfalarına erişilmiştir. Erişilen bu sayfalarda YÖK tarafından oluşturulan BÖTE bölümlerinin öğretim programlarında yer alan zorunlu ders içeriklerinin yanı sıra bölümlere göre değişiklik gösterebilecek seçmeli derslerde dahil olmak üzere EK-1'de isimleri yer alan 28 üniversitenin BÖTE bölümlerinin öğretim programlarındaki tüm ders içerikleri araştırmanın dokümanları olarak alınmıştır. Nitekim eğitim ile ilgili doküman analizi kullanılarak gerçekleştirilen araştırmalarda program yönergeleri, ders kitapları, ders ve ünite planları gibi eğitimle ilgili belgeler veri kaynağı olarak kullanılabilir (Bogdan ve Biklen, 2003). Verilerin analizi sürecinde ekonomi okuryazarı bir bireyin sahip olması gereken yukarıda sıralanan bilgi ve beceriler bir başka deyişle ekonomi okuryazarlığı göstergeleri kategori olarak ele alınmış, ilgili kategorinin dokümanlarda var olup olmadığı araştırılmıştır.

III. BULGULAR

Araştırmacılar tarafından yapılan doküman analizi sonucunda YÖK tarafından hazırlanan öğretim programları temel alınarak düzenlenen BÖTE öğretim programlarında yerel, ulusal ve uluslararası karar almada önemli bir role sahip olan ekonomi okuryazarlığına ilişkin göstergelerin yalnızca Gazi Üniversitesi BÖTE Bölümünde 8. yarıyılında seçmeli ders olarak yer alan Ekonomi dersi aracılığıyla kazandırılabilceği sonucuna ulaşılmıştır. Geriye kalan tüm üniversitelerin BÖTE öğretim programlarında ekonomi okuryazarlığına ilişkin göstergelere rastlanmamıştır.

IV. SONUÇ ve TARTIŞMA

Çalışmada dijital çağ okuryazarlıkları içerisinde önemli bir yere sahip olan ekonomi okuryazarlığına ilişkin göstergelerin dolayısıyla ekonomi okuryazarlığı derslerinin bir üniversite haricinde BÖTE öğretim programlarında yer almadığı görülmüştür. BÖTE öğretim programlarında ekonomi okuryazarlığına ilişkin derslerin az ya da hiç yer almamasının nedeni kavramın öneminin henüz anlaşılmamış olması ya da bu dersleri verecek öğretim elemanı eksikliği olabilir. Ekonomi okuryazarlığı becerilerini kazandırmaya yönelik derslerin çoğu BÖTE öğretim programında olmamasından yola çıkarak BÖTE bölümü öğrencilerinin ekonomi okuryazarlığı becerilerinin yüksek düzeyde olmadığı söylenebilir. Bu durumun sadece BÖTE bölümleri öğrencileri için geçerli olmadığını da söylemek mümkündür. Nitekim Gerek ve Kurt (2008) tarafından gerçekleştirilen örneklem grubunda BÖTE öğrencilerinin de yer aldığı çalışmada üniversite öğrencilerinin ekonomi okuryazarlıklarının orta düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde Cutler (1997) ve Chatzky'nin (2002) yaptıkları çalışmalarda Amerikan halkının da ekonomi okuryazarlık becerilerinin düşük olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Ekonomi okuryazarlığı; içinde yaşanılan dünyayı anlamamızı kolaylaştırdığı, insanları daha rasyonel ve katılımcı olmaya yönelttiği, ekonomi politikalarının sınırlarını ve potansiyelini anlamamızı sağladığı için bireylere ekonomi okuryazarlığı becerilerinin kazandırılması gerekmektedir. Ekonomi okuryazarlığı becerilerinin kazandırılması gereken kitle içindeki yükseköğretim öğrencileri genellikle tüketici olarak ekonomiye yönelik çoğu uygulamanın içinde yer almaktadır. Aile yaşantısı içinde talep ve beklentileri doğrultusunda anne-babalarının kendilerine verdikleri tepkiler aracılığıyla ekonomiye ilişkin kavramları öğrenmeye başlayan öğrencilerin harçlıkları da ekonomik harcamaların önemli bir göstergesidir (Bayhan, Yükselen ve Kaysılı, 2007).

Tüm öğrenciler için olduğu gibi BÖTE bölümü öğrencilerinin dünyayı anlama ve gelecek için iyi kararlar alabilmeleri, üretici, tüketici, işçi, yatırımcı rolleri için belirli düzeyde ekonomi okuryazarlığı becerilerine sahip olmaları gerekmektedir. Nitekim 3. Tüketicinin Finansal Bilincinin Geliştirilmesi Konferansı'nda da (2009) belirtildiği üzere 15-30 yaş arası gençlerin bankacılık, bütçeleme ve yatırım ile ilgili bilgilerinin oldukça eksik olduğu, uzun dönem planları yapmadıkları, plansız günlük harcamalar gerçekleştirdikleri, %82'sinin birikim yapmadığı, % 86'sının gelecekte de ev, araba, arsa gibi büyük bir yatırım için birikim yapmayı planlamadıkları gözlenmiştir (Referans, 2010). Bu süreçteki sıkıntıların en aza indirgenmesi için bazı projeler uygulamaya çalışılmaktadır. Örneğin, Paramı Yönetebiliyorum Projesi kapsamında 1 Kasım 2009 – 1 Kasım 2010 tarihlerinde 15 ilde 6000 gence bütçeleme, ekonomik planlama ve yönetim, yolsuzluk ve kayıt dışı ekonomi ile mücadele, ekonomi bilincin sürdürülebilir kalkınmaya katkısı konularında eğitimler verilerek gençlerin bu konudaki okuryazarlık becerilerinin artırılması amaçlanmaktadır (habitatcingenclik.org, 2009).

Gerçekleştirilen bu projelerin yanı sıra gelecekte özellikle okullara yeni teknolojilerin alınması ve teknoloji entegrasyonu konusunda daha çok söz sahibi olacak BÖTE bölümü öğrencilerinin ekonomi okuryazarlığı becerilerine sahip olmalarının önemi dikkat çekicidir. Buna bağlı olarak BÖTE bölümleri öğretim programlarına ekonomi okuryazarlığı becerilerinin kazandırılacağı seçmeli derslerin eklenmesi gerektiği söylenebilir. Seçmeli ders kapsamında BÖTE bölümü öğrencilerine kazandırılacak ekonomi okuryazarlığının öğretim programlarında yer almamasının sonuçları ülkemizin ekonomi okuryazarlığı düzeyini göstermesi açısından da dikkat çekicidir.

KAYNAKÇA

Bankalararası Kart Merkezi (2009). 5 Mart 2010 tarihinde

<http://www.bkm.com.tr/yillara-gore-istatistiki-bilgiler.aspx> adresinden erişilmiştir.

Bayhan, P., Yükselen, A. ve Kaysılı. B. (2007). Çocukların ekonomiyle ilgili kavramlara yönelik algılarının yaşlara göre incelenmesi. *Eğitim ve Bilim* 32 (143), 3-11.

Bogdan, R.C. ve Biklen, S. K. (2003) *Qualitative research for education: An introduction to theory and methods* (3rd ed.). Boston: Allyn&Bacon.

Chatzky, J. (2002). Teach our children well. *Money* 31(7), 128.

Cutler, N.E. (1997). The false alarms and blaring sirens of financial literacy: Middle-agers' knowledge of retirement income, health finance and long-term care. *Generations* 21, 34-41.

Dinler, Z. (2006). *İktisada giriş* (12. Basım). Bursa: Ekin Kitapevi.

Gerek, S. (2007). Ekonomi okuryazarlığıyla ekonominin kötü etkileri azaltılabilir. 26 Eylül 2007 tarihinde <http://e-gazete.anadolu.edu.tr/ayrinti.php?no=4524> adresinden erişilmiştir.

Gerek, S. ve Kurt, A.A. (2008). Economic literacy of university students: A Sample from Anadolu University. 16 Temmuz 2009 tarihinde http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1137610 adresinden erişilmiştir.

Gürdal, O. (2000). Yaşam boyu öğrenme etkinliği enformasyon okuryazarlığı, *Türk Kütüphaneciliği*, 14(2), 176-187.

Habitat İçin Gençlik Derneği (2009). 5 Mart 2010 tarihinde <http://www.habitaticingenclik.org.tr/fb.asp> adresinden erişilmiştir.

North Central Regional Educational Laboratory-NCREL (2003). enGauge® 21st Century Skills: Literacy in the Digital Age, 17 Nisan 2009 tarihinde http://www.grrec.ky.gov/SLC_grant/engauge21st_Century_Skills.pdf adresinden erişilmiştir.

North Central Regional Educational Laboratory-NCREL (2006). 21st century skills: Economic literacy. 6 Kasım 2006 tarihinde <http://www.ncrel.org/engauge/skills/econlit.htm> adresinden erişilmiştir.

Odabaşı, F. (2000). Toplumsal etkiler ve teknoloji okuryazarlığı, BTIE 2000 Bilişim Teknolojileri Işığında Eğitim Konferansı Bildiriler Kitabı. Ankara: Meteksan.

Odyakmaz, N.(2009).Bilgi teknolojileri, küreselleşme ve kalkınma. 20 Kasım 2009 tarihinde <http://www.dtm.gov.tr/dtmadmin/upload/EAD/TanitimKoordinasyonDb/bilgi.doc> adresinden erişilmiştir.

Özer, M. (2005). İktisadın tanımı ve temel kavramları. İ.Şıklar, (Ed.), *İktisada giriş* içinde (1-25). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Referans Gazetesi (2010). Gençler birikim yapmanın hayalini bile kuramıyor. 7 Mart 2010 tarihinde http://www.referansgazetesi.com/haber.aspx?HBR_KOD=133731&KTG_KOD=512 adresinden erişilmiştir.

Snavely, L. ve Cooper, N. (1997). The information literacy debate, *The Journal of Academic Librarianship*, 23(1), 9–13.

SONAR (2010). Türkiye siyasi eğilimler ve beklentiler araştırması, 5 Şubat 2010 tarihinde http://www.sonararastirma.com/rapor/Siyasi_Egilimler_Ocak_2010_SONAR.PDF adresinden erişilmiştir.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yılmaz, B. (1989). Okuryazarlık ve okuma alışkanlığı üzerine, *Türk Kütüphaneciliği*, 3(1), 48-53.

Ek 1. BÖTE Öğretim Programlarının İncelendiği Üniversiteler

1. Abant İzzet Baysal Üniversitesi
2. Anadolu Üniversitesi
3. Ankara Üniversitesi
4. Bahçeşehir Üniversitesi
5. Balıkesir Üniversitesi
6. Başkent Üniversitesi
7. Bilkent Üniversitesi
8. Boğaziçi Üniversitesi
9. Çanakkale Üniversitesi
10. Çukurova Üniversitesi
11. Dokuz Eylül Üniversitesi
12. Ege Üniversitesi
13. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
14. Fırat Üniversitesi
15. Gazi Üniversitesi
16. Hacettepe Üniversitesi
17. İstanbul Üniversitesi
18. Karadeniz Teknik Üniversitesi
19. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
20. Niğde Üniversitesi
21. Ondokuz Mayıs Üniversitesi
22. Orta Doğu Teknik Üniversitesi
23. Pamukkale Üniversitesi
24. Sakarya Üniversitesi
25. Selçuk Üniversitesi
26. Trakya Üniversitesi
27. Uludağ Üniversitesi
28. Yıldız Teknik Üniversitesi

Economic Literacy Indicators at the Department of Computer Education & Instructional Technologies

I. Introduction

Developments in the 21st century have led to a rapid increase in the expectations from individuals. One of the areas regarding these expectations is literacy. Literacy is the ability to define, understand, interpret, create, communicate and to calculate by using visual and written materials in different areas. Today, literacy is mentioned in various subjects in almost a slogan-like manner (Odabaşı, 2000); and in literature, there are 34 different literacy fields (Snaveley and Cooper, 1997) such as information literacy, computer literacy, environmental literacy, and literacy in technology. It could be stated that literacy in economics is one of the most important literacy fields defined in literature - which has appeared as a necessity of as well as a result of the information era.

Economic literacy, which could be regarded as an area of economic efficiency – one of the life skills necessary for individuals to lead their lives in a healthy, prolific and productive way -, could be simply defined as the ability to interpret the economic developments and the effects of these developments (Gerek and Kurt, 2008). As the U.S. Department of Labor (1991) stated, the world today is a new economic world which takes its power from technology, whose driver is information, and whose fuel is informatics (NCREL, 2003). In this respect, it could be stated that it is necessary for individuals to gain literacy skills in economics or to increase their current literacy skills in economics.

The number of new products and services provided in relation to information and communication technologies has increased in geometrical progression in the last decade. Thus, it is possible to say that information and communication technologies have effects on economic growth and that this could be seen in different channels. Also, the roles of students from the department of Computer Education and Instructional Technologies (CEIT) who are and will be closely engaged in information and communication technologies at almost any time of their lives are quite important for the process. Therefore, it could be stated that it is necessary to increase the economic skills of CEIT students so that they can become aware of their roles and it is thus necessary to train them in a way that they will be equipped with literacy skills in economics.

Economic literacy, an indicator of sufficient knowledge of economics – one of the tools that affect life at any time -, is field neglected in most higher education programs except for the curriculums in the Faculty of Economics and Administrative Sciences at universities. Another neglected program could be said to be CEIT. In this respect, the purpose of the present study is to determine whether indicators regarding economic literacy exist in the CEIT curriculums.

II. Method

In this study, which aims at determining whether indicators regarding economic literacy exist in CEIT curriculums, document analysis, one of the data collection tools used in qualitative research, was applied. In this respect, the above-mentioned skills and knowledge that an individual literate in economics should have were considered as indicators of economic literacy; in addition, by examining the course contents within the curriculums of CEIT departments formed by the Council of Higher Education (CHE), the existence of the indicators was investigated.

III. Findings

As a result of the document analysis conducted by the researchers, it was seen that the indicators regarding economic literacy, which have an important role in taking local, national and international decisions, only exist in Gazi University CEIT curriculum. Other CEIT curriculums did not cover economic literacy indicators.

IV. Discussion

The reason why there is only one course regarding economic literacy in CEIT curriculums could be the fact that the importance of the concept has not been fully understood yet or that there are no faculty members to give such courses. Since there are no courses for teaching literacy skills in economics in CEIT curriculums, except one, it could be stated that the CEIT students have low levels of literacy skills in economics. It is also possible to say that such a situation is also true for students from other departments because it was concluded in a study carried out by Gerek and Kurt (2008) that university students had average levels of literacy skills in economics. Similarly, in the studies conducted by Cutler (1997) and by Chatzky (2002), it was revealed that the American society had low levels of literacy skills in economics.

As it is true for all other students, CEIT students should have literacy skills in economics at a certain level in order to understand the world, to take good decisions for future, and to act their roles well as producers, consumers, workers and investors. It is important that CEIT students, who will, especially in future, have the biggest right to comment on the integration of technology and on the purchase of new technologies in schools, should have literacy skills in economics. Depending on this, it could be stated that optional courses which will help students gain literacy skills in economics should be included in CEIT curriculums. The potential results of including economic literacy in the scope of these optional courses in CEIT curriculums are striking since it is an indicator of the level of economic literacy in our country.